

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з освітньої, виховної
та міжнародної діяльності

_____ проф. Т.М. Димань

“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТРАХОВЕ ПРАВО»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	08 Право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	081 Право
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Права та лінгвістики

Біла Церква – 2019

Робоча програма з навчальної дисципліни «Страхове право» для здобувачів вищої освіти факультету права та лінгвістики за спеціальністю 081 «Право», бакалаврський рівень вищої освіти / Укладачі Мельник О.Г. – Біла Церква: БНАУ, 2019. – ____ с.

Розробники: О.Г.Мельник, канд.юрид.наук, старший викладач

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін

(Протокол № __ від _____ 2019 р.)

Завідувач кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін,

доцент

Л.М.Мельник

Схвалено науково-методичною комісією факультету права та лінгвістики
(Протокол № __ від _____ 2019 р.)

Голова науково-методичної комісії

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Страхове право»	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	12
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	13
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	14
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2019–2020 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Страхове право» для денної форми навчання виділено всього 107 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 70 години (лекції – 14, практичні заняття – 56), самостійна робота студентів – 37 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 08 «Право»	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 081 «Право»	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахункове		2-й	2-й
Загальна кількість академічних годин – 107		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6		4-й	4-й
		<i>Лекції</i>	
	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	14 год	10 год
		<i>Практичні</i>	
		56 год.	12
		<i>Самостійна робота</i>	
		37 год	6 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення дисципліни «Страхове право» є формування у студентів системи знань і навичок у сфері правового регулювання страхової діяльності в Україні та за кордоном, а також практичних навичок при укладанні страхових угод.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Базова навчальна дисципліна «Страхове право» базується на знаннях таких дисциплін, як «Теорія держави і права» вивчена на 1-му курсі, «Цивільне право» вивчене на 2-му курсі, та «Господарське право», «Право Європейського Союзу», «Податкове право», «Фінансове право» вивчених на 3 курсі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 1	РН 1.1 Знати сутність та принципи, на яких базується страхове право
РН 2	РН 2.1 Знати особливості суб'єктів страхування
РН 3	РН 3.1 Знати основну англійську термінологію у страховій галузі.
РН 4	РН 4.1 Знати основні міжнародні та вітчизняні нормативні документи стосовно страхової діяльності.
РН 5	РН 5.1 Знати основні положення державного регулювання страхової діяльності.
РН 6	РН 6.1 Знати особливості договорів страхування
РН 7	РН 7.1 Знати характеристику основних видів страхування
РН 8	РН 8.1 Розуміти закономірності, характер і функціонування страхування як в Україні, так і за короном
РН 9	РН 9.1. Вміти аналізувати правову відповідальність сторін за порушення норм страхового права
РН 10	РН 10.1 Вміти реалізовувати основні положення страхового законодавства.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Страхове право»

Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади страхового права

Тема 1.1. Страхове право України: поняття, завдання і принципи.

Тема 1.2. Суб'єкти та об'єкти страхування.

Тема 1.3. Страхові ризики.

Тема 1.4. Державне регулювання страхової діяльності.

Тема 1.5. Договір страхування. Правова відповідальність сторін за порушення норм страхового законодавства.

Тема 1.6. Страхові організації. Порядок створення, реорганізації і ліквідації страховика.

Змістовий модуль 2. Класифікація страхування та характеристика основних видів страхування.

Тема 2.1. Класифікація страхування. Перестрахування і співстрахування.

Тема 2.2. Добровільне та обов'язкове страхування.

Тема 2.3. Особисте страхування.

Тема 2.4. Майнове страхування.

Тема 2.5. Страхування відповідальності.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади страхового права												
Тема 1.1	5	1	4						2			1
Тема 1.2	8		4		2	2						
Тема 1.3.	9	2	4		1	2		1	2			
Тема 1.4	7	1	4		2			1				1
Тема 1.5	9	1	4		2	2		2	2			
Тема 1.6	11	1	4		2	2		1				1
Разом за модуль 1	47	6	24		9	8	14	5	6			3
Змістовий модуль 2. Класифікація страхування та характеристика основних видів страхування												
Тема 2.1	12	2	6		2	2		1	2			
Тема 2.2	12	2	6		2	2		1	1			1
Тема 2.3	11	1	6		2	2		1	1			1
Тема 2.4	11	1	6		2	2		2	2			1
Тема 2.5	14	2	8		2	2						
Разом за модуль 2	60	8	32		10	10		5	6			3
Всього годин	107	14	56	–	19	18	28	10	12	-		6

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади страхового права</i>	
1.1. Страхове право України: поняття, завдання і принципи. Основні принципи страхування, на яких воно базується . Характеристика страхових фондів, які можуть створюватися.	1
1.2. Суб'єкти та об'єкти страхування. Основні права та обов'язки страховиків і страхувальників. Характеристика об'єктів страхування. Страховий інтерес: поняття та особливості. Страхові правовідносини: основні функції, специфічні риси та ознаки.	
1.3. Страхові ризики. Поняття та економічна суть страхових ризиків. Страховий випадок. Класифікація ризиків у страхуванні. Управління страховими ризиками: методи оцінки страхових ризиків та характеристика основних етапів управління ризиком.	2
1.4. Державне регулювання страхової діяльності. Суть державного регулювання страхової діяльності. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: її функції та права. Ліцензування страхової діяльності.	1
1.5. Договір страхування. Правова відповідальність сторін за порушення норм страхового законодавства. Страховий поліс: поняття та зміст. Основні правила та умови страхування у країнах Європейського Союзу. Відповідальність за порушення страхового договору згідно Законів України. Страхова оцінка майна підприємства; умови та особливості.	1
1.6. Страхові організації. Порядок створення, реорганізації і ліквідації страховика. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ). Моторне (транспортне) страхове бюро України. Товариства взаємного страхування. Представництва та філії страховика – функціонування та сфера дії. Ліквідація страхової компанії: умови та процедура.	1
Разом за змістовий модуль 1	6
<i>Змістовий модуль 2. Класифікація страхування та характеристика основних видів страхування</i>	
2.1. Класифікація страхування. Перестрахування і співстрахування. Основні підходи до класифікації страхування. Системи страхування та франшизи. Умови та особливості перестрахування та співстрахування. Перестрахування та співстрахування: яскраві приклади з практики страхування в Україні. Закордонний досвід у сфері співстрахування та	2

перестраховування.	
2.2. Добровільне та обов'язкове страхування. Система добровільного страхування в країнах Європейського Союзу. Система обов'язкового страхування в країнах Європейського Союзу.	2
2.3. Особисте страхування. Страхування життя: особливості функціонування в Україні. Страхування здоров'я: досвід Сполучених Штатів Америки. Медичне страхування в Україні та Європейському Союзі. Страхова медицина в Україні: міфи і реалії.	1
2.4. Майнове страхування. Страхування майна на випадок вогню та стихійного лиха в країнах Європейського Союзу. Страхування майна фізичної особи на випадок крадіжки. Особливості страхування майна фізичних осіб в країнах Європейського Союзу.	1
2.5. Страхування відповідальності. Страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів в Україні. Страхування відповідальності в комерційній сфері в Україні. Досвід Сполучених Штатів Америки у страхуванні відповідальності.	2
Разом за змістовий модуль 2	8
Всього	14

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади страхового права		
1	Лондонський Ллойд: історія створення та особливості функціонування на світовому ринку	4
2	Страховий інтерес: поняття та особливості. Страхові правовідносини: основні функції, специфічні риси та ознаки.	4
3	Управління страховими ризиками: методи оцінки страхових ризиків та характеристика основних етапів управління ризиком.	4
4	Відповідальність за порушення страхового договору згідно Законів України. Страхова оцінка майна підприємства; умови та особливості.	4
5	Представництва та філії страховика – функціонування та сфера дії.	4
6	Ліквідація страхової компанії: умови та процедура.	4
Разом за змістовий модуль 1		24
Змістовий модуль 2. Класифікація страхування та характеристика основних видів страхування		
4	Закордонний досвід у сфері співстрахування та перестраховування.	6
5	Переваги та недоліки системи добровільного та обов'язкового страхування України порівняно з країнами Європейського Союзу. Обов'язкове медичне страхування в Україні: реальність	6

	і перспективи.	
6	Страховання майна юридичних осіб: досвід Сполучених Штатів Америки. Страховання автотранспортних засобів відповідно до міжнародних стандартів	6
10	Страховання відповідальності суб'єктів туристичної діяльності за шкоду, заподіяну життю чи здоров'ю туриста або його майну. Страховання професійної відповідальності осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам.	6
Разом за змістовий модуль 2		32
Всього		56

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади страхового права		
1	Історія розвитку Міжнародної корпорації страховиків «Лондонський Ллойд».	6
2	Сільськогосподарське страхування	4
3	Страховання відповідальності за екологічне забруднення.	6
4	Страховий нагляд у країнах Європейського Союзу.	4
Разом за змістовий модуль 1		20
Змістовий модуль 2. Класифікація страхування та характеристика основних видів страхування		
5	Захист прав учасників страхування.	6
6	Страховання кредитних та фінансових ризиків.	10
7	Особливості медичного страхування в Україні.	6
8	Страховання життя: умови та особливості.	6
9	Закордонний досвід у сфері особистого страхування.	6
Разом за змістовий модуль 2		34
Всього годин		86

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

Варіант №1

1. Охарактеризуйте основні принципи на яких ґрунтується страхування.
2. Опишіть пропорційне та непропорційне перестраховування. Визначте в чому їх відмінності.

Варіант №2.

1. Поясніть що означає поняття «страхова система»? Яку роль виконує страхова система в державі? Визначте які фактори впливають на функціонування страхової системи?

2. Напишіть на яких принципах побудована добровільна форма страхування.

Варіант №3.

1. Проаналізуйте основні історичні етапи розвитку страхування.
2. Складіть формальний договір страхування майна фізичної особи на випадок вогню (самостійно виберіть об'єкт страхування та стихійного лиха, на випадок його ви складете договір).

Варіант №4.

1. Охарактеризуйте джерела страхового права.
2. Перерахуйте основні положення, які повинні міститися в стандартному договорі страхування. Розмістіть їх у логічному порядку.

Варіант №5

1. Роз'ясніть хто такі страхові посередники. Які їх основні функції та повноваження?
2. Перерахуйте які принципи визначають обов'язкову форму страхування.

Варіант №6

1. Назвіть основні елементи страхових правовідносин.
2. Порівняйте умови страхування життя і здоров'я в Україні та країнах Європейського Союзу.

Варіант №7

1. Назвіть відмінність у діяльності страхових брокерів та страхових агентів.
2. Перерахуйте види обов'язкового страхування відповідальності.

Варіант №8

1. Охарактеризуйте ризики у страхуванні за різними критеріями.
2. Зобразіть договір страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів в Україні.

Варіант №9

1. Розмежуйте поняття страховий тариф, страхова сума та страхова виплата.
2. Складіть формальний договір Автоцивілки.

Варіант №10

1. Перерахуйте страхові випадки. Поясніть, чому не всі випадки є страховими. За якими ознаками можна визначити що випадок є страховим?
2. У чому відмінність системи обов'язкового і добровільного страхування в Україні та країн Європейського Союзу?

Варіант №11

1. Роз'ясніть що як і за яких умов діє франшиза? Як ви вважаєте, чи вигідна франшиза у страхуванні?
2. Складіть формальний договір страхування життя. Вкажіть всі необхідні компоненти страхового договору.

Варіант №12

1. Роз'ясніть взаємовідносини страховика і держави відповідно до законодавства України.
2. Назвіть обов'язкові елементи стандартного страхового договору.

Варіант №13

1. Таємниця страхування. В чому її необхідність? Яка відповідальність настає за порушення таємниці страхування згідно законодавства України?
2. Що таке акціонерне страхове товариство?

Варіант №14

1. Проаналізуйте основні гарантії прав та законних інтересів страховиків.
2. Складіть формальний договір страхування майна фізичної особи на випадок стихійного лиха (самостійно виберіть об'єкт страхування та стихійне лихо, на випадок якого ви складете договір).

Варіант №15

1. В чому полягає мета та значення державного регулювання страхової діяльності?
2. Порівняйте медичне і соціальне страхування. Вкажіть спільні та відмінні риси.

Варіант №16

1. Роз'ясніть основні правила укладення страхового договору.
2. Як на Вашу думку, медичне страхування в Україні має бути добровільним чи обов'язковим?

Варіант №17

1. Складіть формальний договір страхування автомобіля (самостійно визначте ризики).
2. Порівняйте страхування відповідальності з страхуванням майновим і особистим.

Варіант №18

1. Поясніть як визначається страхова сума при укладенні договору страхування?
2. Напишіть основні умови та функціонування медичного страхування в країнах Європейського Союзу.

Варіант №19

1. Поясніть, які кроки необхідно зробити страховій компанії щоб отримати ліцензію на окремий вид страхової діяльності.
2. Перерахуйте нормативно правові акти в сфері страхування в Україні

Варіант №20

1. Що таке авіаційне страхове бюро? Як воно функціонує? Які переваги мають страхові компанії-учасники?
2. Перерахуйте та коротко охарактеризуйте основні організаційні форми страховиків.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; лабораторних досліджень; конференцій; ділових та рольових ігор.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Страхове право» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{max ПК}}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов’язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
3. Нормативно-технічна документація;

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості. Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV//Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356, (із змінами та доповненнями).
3. Господарський кодекс України. Закон України від 16 січня 2003 р. № 436IV («Офіційний вісник України», 2003, №11), (із змінами та доповненнями).
4. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 №85/ 96-ВР (Відомості Верховної Ради, 1996, №18, ст.78) із змінами та доповненнями.
5. Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою//Відомості Верховної Ради України. – 2012. - №41. – ст.491
6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 №16/98// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №23. –ст.121, (із змінами та доповненнями)
7. Історико-правовий аналіз становлення страхування // Актуальні проблеми держави і права. – Вип. 26. – Одеса. – 2005. – С. 165–173.
8. Фінансові правовідносини у галузі страхування // Митна справа. – 2006. – № 5. – С. 78–84.
9. Залетів О.М., Слісаренко О.О. Основи страхового права України. Навчальний посібник з комп'ютерним довідником „Дінай: Страхування". Під редакцією д.е.н. Б.М. Данилишина. —К.: Міжнародна агенція „BeeZone", 2003. - 384 с.
10. Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві: нормативна база/ уклад. О. Ворона - Х.: Фактор, 2003. - 288 с
11. М.М.Александрова. Страхування: Навчально – методичний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002 – 208с.
12. Правовий режим оподаткування в галузі страхування // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 4. – С. 98–101
13. Мачуський В.В. Страхове право pdf. Навчальний посібник. Київ, КНЕУ-2009.

Додаткова література

1. Угода про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» підписання від 27.11.2014. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/p0001001-15>
2. Концепція запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами: розпорядження від 15.07.2010 р. № 585. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. URL: http://www.uaib.com.ua/files/articles/1301/85_4.pdf.
3. Внукова Н. М., Ачкасова С. А., Скорик І. В. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України. Фінанси України. 2013. № 9. 2013. С. 76–82.
4. Фінансові правовідносини у галузі страхування: методологічні підходи // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. – № 9. – С. 115–122

Адреси сайтів в INTERNET

<http://uainsur.com/news/> Ліга страхових організацій України
<http://www.mtsbu.ua/ua/> Моторне (транспортне) страхове бюро України
http://economyandsociety.in.ua/journal/12_ukr/101.pdf Страховий ринок України та країн ЄС: порівняльний аналіз
<http://uainsur.com/zakonodavstvo/codex/> Кодекс етики в страховій діяльності
<https://www.nfp.gov.ua/> Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.